

แบ่งปัน
แลกเปลี่ยน
เรียนรู้

Issue 03

การบริหารจัดการเงิน อุดหนุนนักเรียนทุนเสมอภาค

คำนำ

สวัสดีครับ คุณครู!

วารสารแบ่งปัน แลกเปลี่ยน เรียนรู้ โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนแบบ มีเงื่อนไข: CCT เล่มนี้ จะชวนคุณครูมาร่วมเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการคิด หลักในการบริหารจัดการงบประมาณต่างๆ เพื่อให้สามารถนำเงินอุดหนุน ส่วนของโรงเรียนไปจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนทุนเสมอภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนได้อย่างตรงตามความต้องการ เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน แลกเปลี่ยนมุมมองจากประสบการณ์จริงของคุณครูเกี่ยวกับการดูแลพุ่มพักนักเรียนทุนเสมอภาคให้เติบโตไปพร้อมพัฒนาทักษะอย่างรอบด้าน ภายในเล่มยังอุดมไปด้วยสาระ ความรู้มากมายที่พร้อมช่วยให้คุณครูได้เปิดหูเปิดตาผ่านสื่อที่น่าสนใจ และ เท่าทันองค์ความรู้ดีๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ทุกวัน

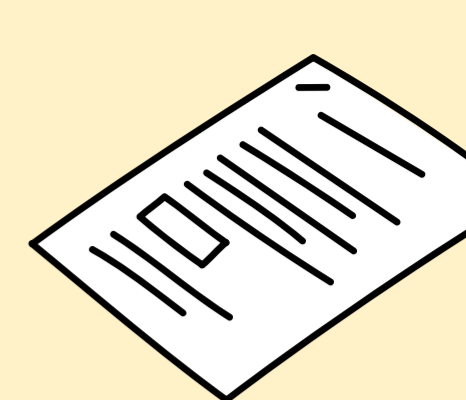
ขอบคุณครับ คุณครู!

ที่ช่วยกันส่งต่อโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนทุนเสมอภาค

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

สารบัญ

ถอดบทเรียน จากกิจกรรมของกสศ.

จำได้

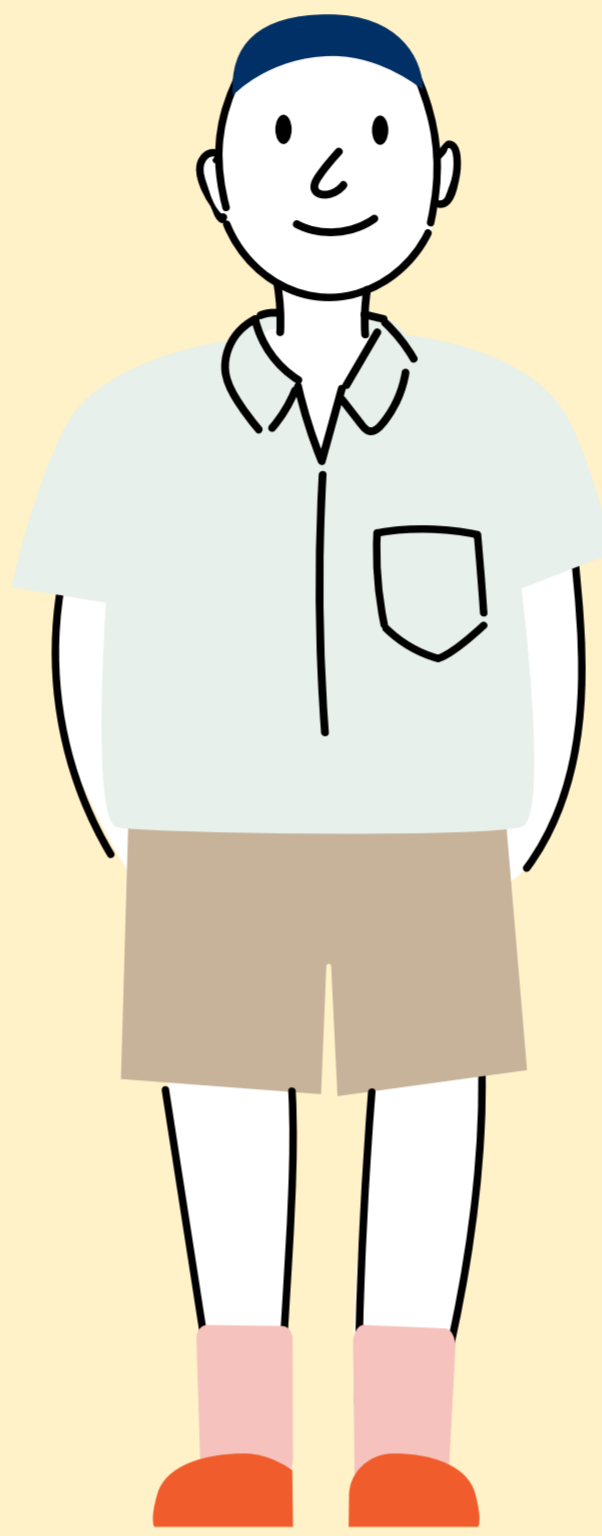
ประเมิน

สังเคราะห์

วิเคราะห์

เข้าใจ

ทำเป็น

ปฏิรูปการศึกษาด้วยความคิด ใช้ชีวิตเป็นตัวตั้ง

ศ.เกียรติคุณ นพ.ประเวศ วะสี ราษฎรอาวุโส กล่าวปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ชีวิตกำพล วัชรพล ชีวีศทางอนาคตประเทศไทย” ในงาน “๑๐๐ ปี ชาตกาล กำพล วัชรพล” ที่สำนักงานหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ได้กล่าวข้อสังเกตของตนเองไว้ ได้อย่างน่าสนใจว่า ความพยายามปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมา ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะเป็นการปฏิรูปองค์การทางการศึกษา แต่ไม่ปฏิรูป มโนทัศน์ (Concept) จนทำให้ประเทศไทยอ่อนแอ การปฏิรูปการศึกษาที่ได้ผล จึงต้องปฏิรูปมโนธรรมเอาชีวิตสถานการณ์จริงเป็นตัวตั้ง ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชีวิต มองเห็นความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ ประชาธิปไตย จิตใจ วัฒนธรรม

การเรียนรู้ที่แบ่งได้ถึง 6 ระดับ คุณครูสามารถออกแบบให้นักเรียนได้ฝึกฝน ทักษะเหล่านี้เพิ่มขึ้นทีละขั้นไปเรื่อยๆ เพื่อให้สามารถนำความรู้ในห้องเรียนไป หาเลี้ยงชีพอย่างสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุขได้ในอนาคต

ประโยคคำถาม?

“การบริหารจัดการเงินอุดหนุนในโรงเรียนของคุณครูเป็นอย่างไร ต้องการความช่วยเหลือใดบ้าง เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุนที่ได้รับจาก กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา”

ส่งคำตอบผ่านแบบฟอร์มนี้

กสศ. จะคัดเลือกความคิดเห็นที่น่าสนใจไปเผยแพร่ในสื่อต่างๆ ของ กสศ. ต่อไป

การบริหารจัดการเงิน อุดหนุนทุนเสมอภาค

เงินอุดหนุนนักเรียนทุนเสมอภาค ส่วนของโรงเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแก่นักเรียนยากจนที่สุดในระบบการศึกษา จึงมีการกำหนดให้นำเงินเหล่านี้ไปใช้จ่ายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และไม่ซ้ำซ้อนกับเงินอุดหนุนอื่นๆ โดยกำหนดให้ใช้เป็นค่าอาหารเช้า สำหรับนักเรียนทุนเสมอภาค ระดับอนุบาล-ประถมศึกษา และอาหารเช้า หรืออาหารกลางวัน สำหรับนักเรียนทุนเสมอภาค ระดับมัธยมศึกษา รวมถึงนำไปใช้จ่ายสำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนา นักเรียนทุนเสมอภาค

แนวทางตัวอย่างเพื่อสร้าง เงื่อนไขสำคัญให้เกิดขึ้นจริง

ทบทวนความเข้าใจ

ก่อนที่จะไปเริ่มต้นทำแผนการใช้จ่ายเงิน (ก.001) เราอยากให้คุณครูได้ทบทวนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการในการใช้งบประมาณโดยทั่วไปก่อน

ใช้งบประมาณเป็น จุดตั้งต้น

ใช้งบประมาณเป็นจุดตั้งต้นในการวางแผนทำสิ่งต่างๆ ด้วยจำนวนเงินที่มีอยู่ เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประสิทธิภาพ

ลำดับความสำคัญ

ยึดการพัฒนาเป็นหลักจัดลำดับความสำคัญว่าจะอะไรความมาก่อนหลัง ตามสถานการณ์และความจำเป็น

สมเหตุสมผล

จัดงบประมาณลงในแผนงานอย่างเหมาะสม ประเมินอย่างสมเหตุสมผลตามความเป็นจริง เพื่อให้จัดกิจกรรมได้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ความโปร่งใส

ดำเนินงานอย่างโปร่งใส เก็บหลักฐานการรับเงินจ่ายเงินอย่างเป็นระบบ บันทึกรายละเอียดทุกการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ เพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้ทุกขั้นตอน

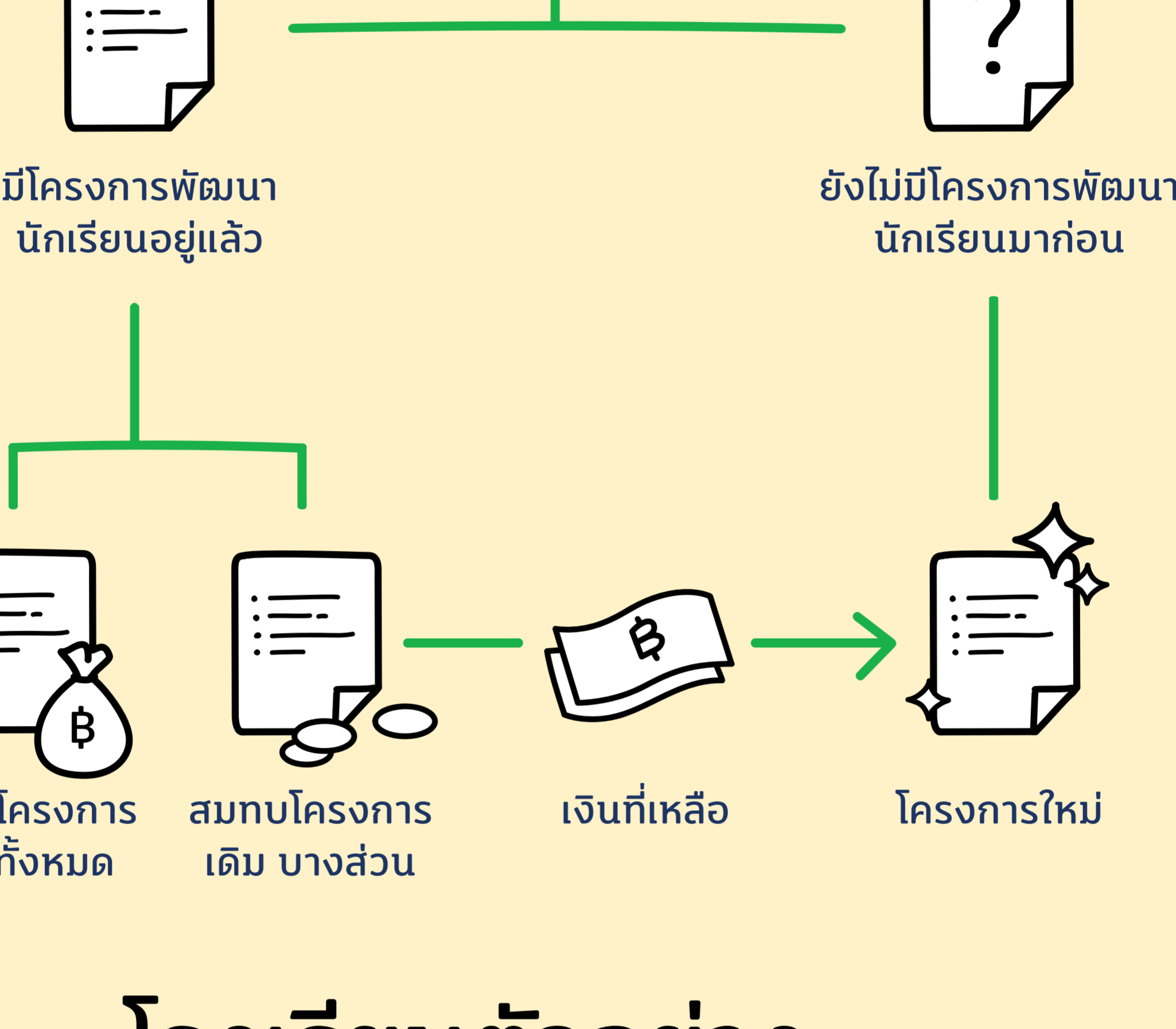
กำหนดระยะเวลา

กำหนดช่วงเวลาการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนงาน ให้ไม่สั้นหรือยาวจนเกินไป และต้องไม่ล้มความยืดหยุ่นของแผนที่จะทำให้ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์

เรียบเรียงวิธีคิด ก่อนใช้เงินทุนเสมอภาค

กิจกรรมพัฒนานักเรียน ทุนเสมอภาค ทำอะไรดี

โรงเรียนตัวอย่าง

แต่ละโรงเรียนย่อมมีปัจจัยในการคิดสร้างสรรค์หาวิธีบริหารจัดการเงินทุนเสมอภาค ส่วนของโรงเรียนที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนทุนเสมอภาค ซึ่งส่งผลต่อรูปแบบการจัดกิจกรรม รวมถึงแนวทางในการดำเนินงานที่บางโรงเรียนเน้นการต่อยอดทักษะของนักเรียนจากสิ่งที่มีอยู่เดิมในชุมชน ขณะที่บางโรงเรียนเน้นทักษะพื้นฐานในการสร้างอาชีพที่เห็นผลได้จริง ซึ่งไม่มีคำตอบตายตัวว่าวิธีการใดได้ผลมากกว่า หรือถูกต้องไปกว่ากัน ผู้บริหารโรงเรียน คุณครู และนักเรียนในแต่ละโรงเรียนที่ร่วมแรงร่วมใจกันทำนั้นเป็นผู้ให้คำตอบได้ดีที่สุด

นี่คือตัวอย่างแนวทางการบริหารจัดการเงินทุนเสมอภาคของโรงเรียนต่างๆ ทั่วประเทศไทย

ปลุกผักอินทรีย์

ทำไม้กวาด

อาหารพื้นบ้าน

ทำยาหม่อง

โคมไฟสาน

เรียนรู้ทักษะหลากหลาย ขยายได้เท่าไร เก็บไว้เป็นทุนหลังเรียนจบ

โรงเรียนบ้านเนินรัก จังหวัดเพชรบุรี

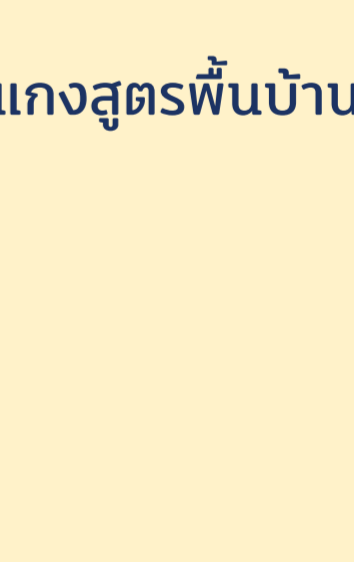
โรงเรียนแห่งนี้มีนโยบายชัดเจนว่าเงินทุนที่ได้รับมาจะต้องบริหารจัดการให้ดี ไม่ใช่ใช้หายไปกับประโชยชน์ โดยเงินทุนเสมอภาคที่ได้รับจาก กสศ. นำไปต่อยอดให้นักเรียนฝึกทักษะอาชีพที่เน้นความหลากหลาย ขยายได้จริง เช่น พันธุ์ปลูสดัว ทำยาหม่อง ทำน้ำยาล้างจาน เพื่อวางขายในสหกรณ์โรงเรียน นำรายได้จากการขายสินค้าที่มีอนักเรียนทุนเสมอภาคเก็บไว้ในบัญชีเงินฝากธนาคาร เพื่อเป็นทุนสำหรับเด็กหลังจบการศึกษา และทางโรงเรียนยินดีเปิดรับเงินสนับสนุนจากภาคเอกชนเข้ามาขยายผลการพัฒนาทักษะอาชีพให้มากขึ้นต่อไป

ทำน้ำยาล้างจาน

ตัดผม

แกงสุตรพื้นบ้าน

ทำจริง ขยายจริง เปิดพื้นที่การเรียนรู้ให้ นักเรียนทุนเสมอภาค

โรงเรียนบ้านไร่วิทยา อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ทางโรงเรียนจัดกิจกรรม เปิดบ้านวิชาการ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียน คณะครู นักเรียน โดยให้นักเรียนได้ออกไอเดียที่ตนเองสนใจ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตอาหาร ขนม อาหารพื้นเมืองต่างๆ ที่เคยได้ฝึกฝนมาก่อนหน้านี้ นำสินค้าของแต่ละชั้นเรียนมาขายเองในภาคครัวครัวอ้อม ผลผลิตถันนั้นมีการคัดกรองจากคณะกรรมการ ไม้กวาดจากก้านมะพร้าว โคมไฟสานสำหรับภาคตกแต่ง ผักอินทรีย์ ไปจนถึงบริการตัดผมโดยนักเรียนเอง ทำให้พวกเขาเองเห็นศักยภาพในตัวเองจากการได้ลงมือทำกิจกรรมที่ตรงกับความสนใจ

ทำรูปสัตว์

ฝึกทักษะที่ธุรกิจในพื้นที่ต้องการ จบไปมีงานทำจริง

โรงเรียนบ้านสว่าง อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

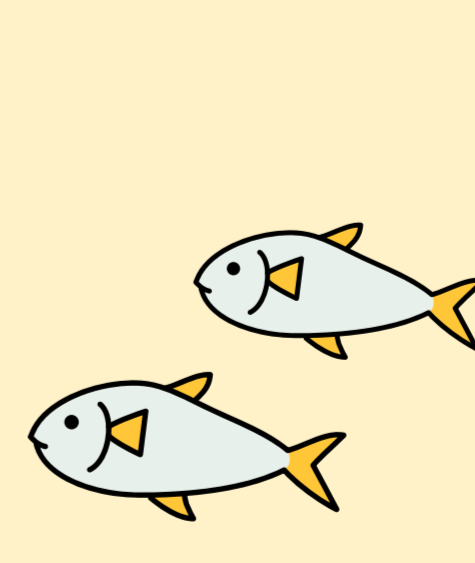
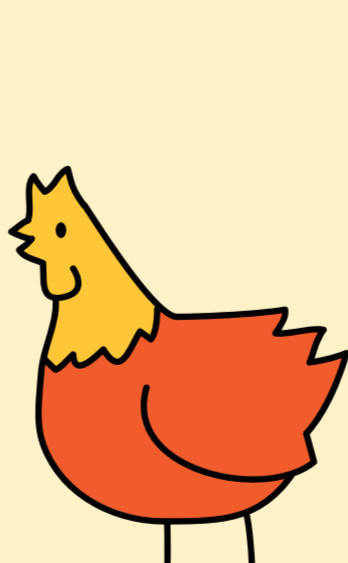
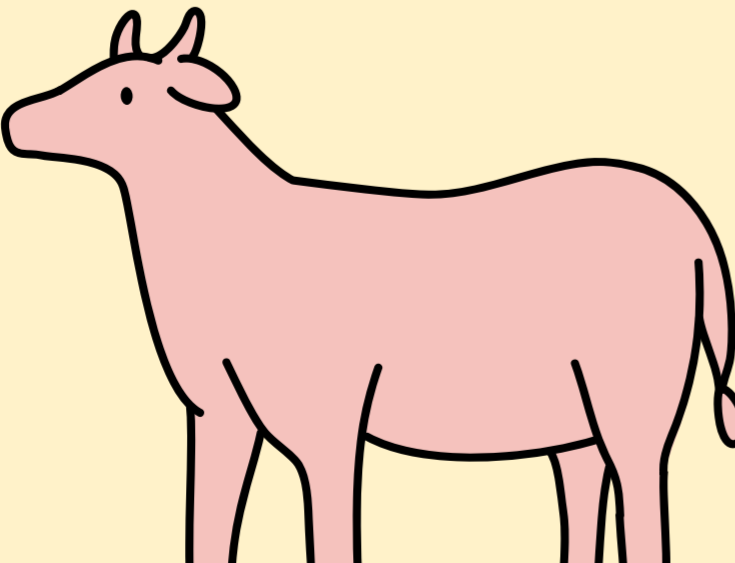
ทางโรงเรียนได้จัดโครงการฝึกทักษะอาชีพให้นักเรียนตั้งแต่ชั้น ม.1 ผ่านวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ ตามแนวโน้มทักษะแรงงานที่มีอยู่ในจังหวัด อาศัยความร่วมมือจากผู้ว่าราชการจังหวัด พาณิชย์จังหวัด หอการค้า เอกชนที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ ฝึกทักษะโดยวิทยาลัยการอาชีพ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเกษตรกรรม (ฝึกปลูกผัก เลี้ยงไก่ไข่ เลี้ยงหมู) กลุ่มช่างอุตสาหกรรม ฝึกทักษะงานเชื่อม งานก่อสร้าง งานประดิษฐ์) และกลุ่มท่องเที่ยว โรงแรม (ฝึกการทำอาหาร การต้อนรับนักท่องเที่ยว) โดยนำเงินทุนเสมอภาคที่ได้รับในแต่ละภาคเรียนมาหมุนเวียนจัดกิจกรรมแต่ละกลุ่มที่กล่าวมาข้างต้น

สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ต่อยอดความรู้ผ่านความร่วมมือ

โรงเรียนวัดมะม่วงสองต้น อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

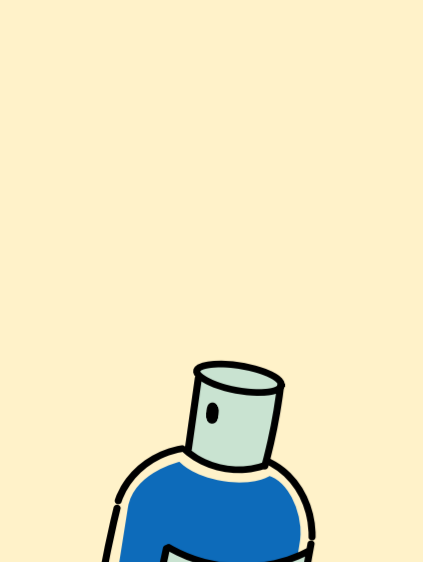
คุณครูได้สังเกตความสนใจของนักเรียนหลายคนว่าชอบปลูกผักตามท้องนา ระหว่างเดินทางมาโรงเรียนเป็นประจำ จึงชวนกันคิดต่อยอดไปถึงการทำเป็นอาชีพที่เกิดจากความสนใจจริงๆ ของนักเรียน จากนั้นได้ติดต่อกับวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อแนะนำการเลี้ยงและเพาะพันธุ์ปลาที่ถูกต้อง ให้นักเรียนได้เรียนรู้ และนำไปสร้างอาชีพของตัวเองได้ในอนาคต

เรียนรู้เพาะเลี้ยง ลงมือเพาะปลุกส่งขาย ได้เงินปันผลทันที

โรงเรียนผาสุกประชานุกูล จังหวัดอุดรธานี

โรงเรียนแห่งนี้มีนโยบายปลูกฝังให้นักเรียนได้เรียนรู้วิชาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพียงมาก่อนแล้วค่อยต่อยอด โดยดำเนินโครงการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจและปลูกพืชเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการสอนทักษะอาชีพด้วยการให้นักเรียนลงมือทำจริง โดยรายได้จากการจำหน่ายจะแบ่งเป็นสองส่วน ส่วนแรกเก็บไว้เป็นต้นทุนซื้อพันธุ์สัตว์ พันธุ์พืชมาเพาะเลี้ยง เพาะปลุกเพิ่มเติม อีกส่วนนำมาปันผลให้นักเรียนทุนเสมอภาคได้มีเงินไว้ใช้จ่ายในแต่ละวัน

นำภูมิปัญญาพัฒนาสู่ความต้องการ ของตลาด ตามสถานการณ์โลก

โรงเรียนชุมชนบุปผิมย์ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

การฝึกทักษะอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนนี้ เกิดขึ้นจากทั้งความสนใจของนักเรียนเอง และตามสถานการณ์ปัจจุบันของสังคม เช่น การทำองอิสาน การทำกระเป่าผ้าคาดโลกร้อน การทำสบู่แพนซี การทำกระดาษใบเสี้ยวหนึบ เมื่อเกิดโรคระบาด COVID-19 ก็ได้มีนักเรียนในโรงเรียนมาทำแอลกอฮอล์ และสเปรย์ฆ่าเชื้อโรคตามโรงเรียนเหล่านี้ให้นักเรียนในโรงเรียนคอยติดตามข่าวและบ้านเมืองอยู่ตลอดเวลา เพื่อนำข้อมูลมาเสนอในที่ประชุมว่าแต่ละสปีดแล้วควรผลิตอะไรออกมาตอนไหนความต้องกรของคนในท้องถิ่น

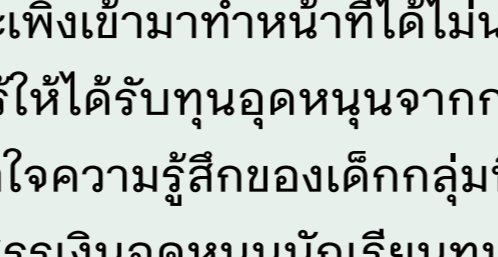

ครูนุ้ย นิกภรณ์ นิ่มนวล

ครูที่เชื่อว่าสิ่งเล็กๆ คือพลังที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

“เราเชื่อว่านักเรียนยากจนเป็นยังไง ลำบากแค่ไหน ต้องเจออะไรบ้าง แล้วพอเราได้มาเป็นครูก็อยากจะให้เด็กๆ ได้ในส่วนที่เราไม่เคยได้ ได้ลงมือทำกิจกรรม ได้เรียนรู้หลากหลายที่เราไม่เคยได้ทำในตอนนั้น”

ครูนุ้ย-นิกภรณ์ นิ่มนวล เป็นครูผู้ช่วยบรรจุใหม่ของโรงเรียนวัดหนองกระบอก จังหวัดระยอง ที่แม้ว่าจะเพิ่งเข้ามาทำหน้าที่ได้ไม่นาน แต่มีความตั้งใจอยากจะช่วยผลักดันเด็กที่ยากไร้ให้ได้รับทุนอุดหนุนจากกสศ. เพราะเคยเป็นนักเรียนทุนยากจนมาก่อนจึงเข้าใจความรู้สึกของเด็กกลุ่มนี้ ซึ่งก่อนหน้านี้โรงเรียนไม่ได้เข้าร่วมโครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนทุนเสมอภาค ของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เพราะเคยกลัวความยุ่งยากของระบบและความหลายขั้นตอนของการทำงาน จนกระทั่งครูนุ้ยได้รับหน้าที่ดูแลกลุ่มนักเรียนยากจนพิเศษจึงลองเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนว่าอยากจะทำกิจกรรมให้เด็ก แม้ว่าจะยังไม่มั่นใจนัก แต่ก็มุ่งมั่นที่จะลงมือทำ

เริ่มจากศูนย์

ครูนุ้ยบอกจุดเริ่มต้นของการทำงานนี้ว่า เริ่มจากความไม่รู้อะไรเลย ต้องเรียนรู้ใหม่ทั้งหมดด้วยการเข้าไปอบรมในระบบ นิ่งฟังไปด้วย จดไปด้วย จากนั้นจึงไปปรึกษาร่วมกับผอ. และครูท่านอื่นๆ เพื่อช่วยกันเสนอกิจกรรมที่จะจัดขึ้นด้วยจำนวนงบประมาณที่จะได้รับ เมื่อได้รับทุนอุดหนุนในส่วนนี้ของโรงเรียนก็ได้ผูกกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อต้องการให้เด็กได้เรียนรู้ทักษะอาชีพอย่างหลากหลายที่จะเป็นพื้นฐานให้เด็กในระดับชั้นประถมศึกษา เช่น กิจกรรมหนอนกระบองเพชรเบอร์ และกิจกรรมต้นไม้ของเงิน ที่เกิดขึ้นจากทุนอุดหนุนของกสศ. ที่ได้รับในเทอมแรก

หนองกระบอกเบอร์เบอร์

หนองกระบอกเบอร์เบอร์เป็นกิจกรรมที่ครูนุ้ยได้ลงมือทำ เพราะเมื่อได้เข้ามาสอนเทอมแรกก็เห็นว่าเด็กๆ หมดอายุ เมื่อพูดคุยกับผอ. จึงได้ทราบว่ามีเด็กส่วนใหญ่มีพื้นฐานครอบครัวยากจน มีเงินใช้เพียงพอสำหรับเรื่องจำเป็นอื่นๆ เท่านั้น รวมทั้งผู้ปกครองก็ไม่มีเวลาดูแล เพราะมีอาชีพรับจ้างหรือทำงานโรงงาน ทำให้ต้องกลับบ้านดึกบ้าง เป็นต้น จึงกำเนิดกิจกรรมนี้ เพื่ออย่างน้อยเด็กจะได้มีทรงผมที่ดูกระเป๋ียง และช่วยแบ่งเบาภาระบางส่วนให้กับผู้ปกครอง

เราเชิญวิทยากรมา ครูก็ไปเรียนด้วย ในช่วงตอนเย็น หลังเลิกเรียน เราก็จะให้เด็กๆ มาฝึก มาเรียน

“เด็กที่ตัวเล็กๆ ยังตัดไม่ได้ ก็ให้ช่วยหยิบจับ ให้ช่วยกวาดเก็บ ทำความสะอาดไปก่อน ส่วนเด็กโตที่เขาคัดผมได้ก็มาเรียน ฝึกการตัดไปเรื่อยๆ ไม่ได้มาเรียนแล้วจบไปครั้งเดียว แต่เรายังให้เด็กมาฝึกทำซ้ำเรื่อยๆ”

จากช่วงแรกๆ ที่ครูจะเป็นคนตัดให้ ตอนนี้เด็กๆ ที่อยู่ชั้น ป.5 ป. 6 ก็เริ่มตัดทรงนักเรียนให้เพื่อนๆ ในโรงเรียนได้แล้ว โดยการสอนจะเป็นการปูพื้นฐานเริ่มต้นตั้งแต่การสะบัดมือ และการใช้กรรไกรอย่างต่างๆ ครูนุ้ยยังมองไปถึงอนาคตว่าเมื่อเด็กโตขึ้นไปความรู้เรื่องการตัดผมนี้ก็จะติดตัวเด็กๆ ไปใช้ในชีวิตจริงได้ไม่มากก็น้อย

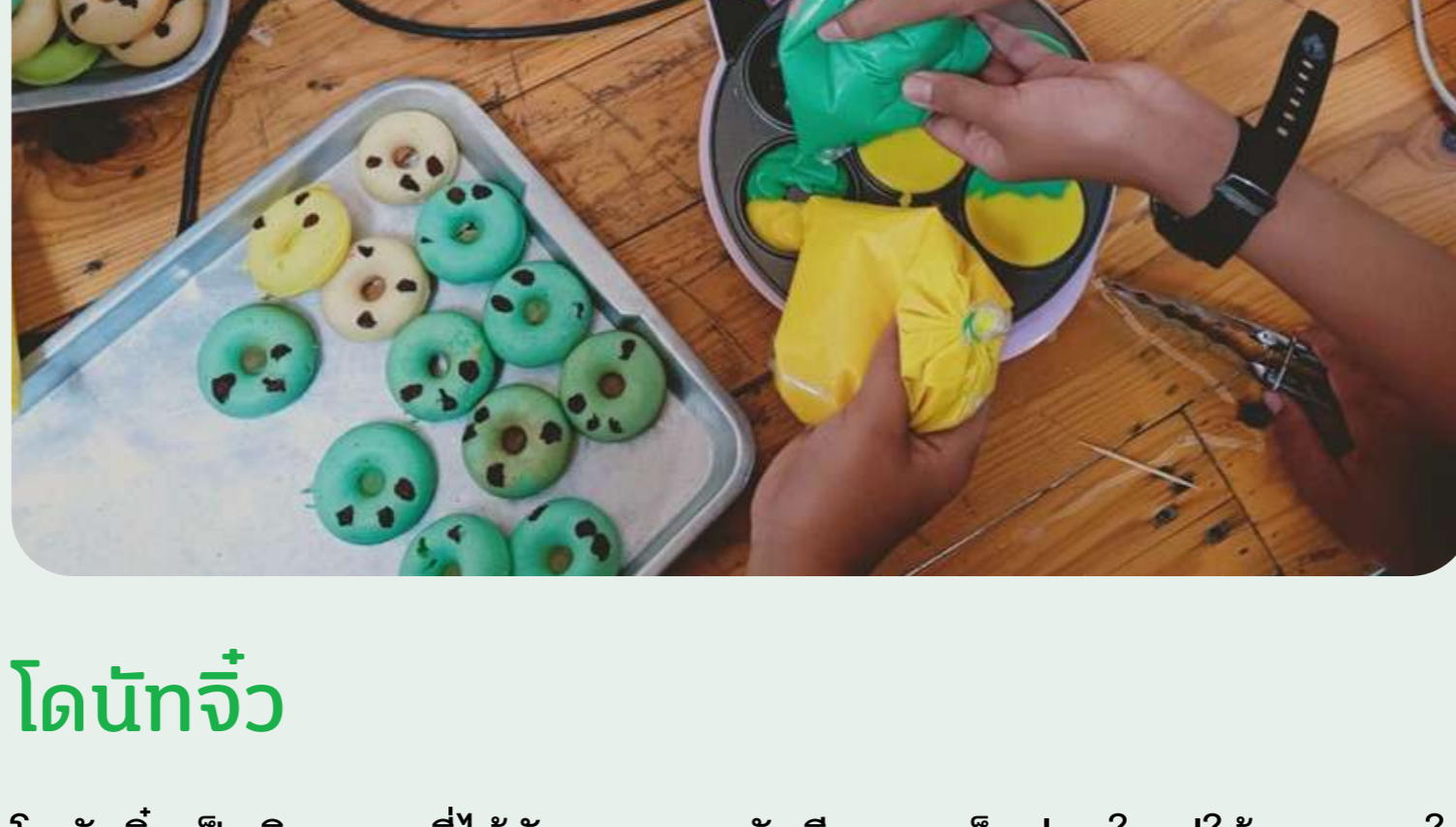
ต้นไม้ของเงิน

เนื่องจากระยะถือว่า เป็นจังหวัดที่มีการทำอาชีพการเกษตร ทำไร่ ทำสวนเป็นปกติอยู่แล้ว โรงเรียนจึงปิ้งไอเดียจัดกิจกรรมต้นไม้ของเงินขึ้นเป็นกิจกรรมที่สอง เพื่อเป็นการส่งเสริมเรื่องการเพาะชำให้กับเด็กๆ โดยกิจกรรมนี้ไม่ต้องใช้งบประมาณมากนักเพราะที่โรงเรียนมีครูที่มีความรู้ด้านการเกษตรสอนได้อยู่แล้ว รวมทั้งยังมีการพาเด็กไปเรียนรู้กับชุมชนซึ่งให้ความร่วมมืออย่างแข็งขัน เงินอุดหนุนส่วนหนึ่งของโรงเรียน จึงได้นำไปใช้ซื้ออุปกรณ์สำหรับการเพาะปลูกต้นไม้ของเงินเพิ่ม

“เรามีชุมชนตัวอย่างที่ชื่อว่า ‘ชุมชนเข้มแข็งบ้านท้ายไร่’ จังหวัดระยอง ที่ให้ความช่วยเหลือเราดีมากตอนที่ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการเพาะชำไม้เขาก็มีอุปกรณ์ให้หมดเลย และยังไม่คิดค่าวิทยากร ทำให้เด็กๆ ได้เรียนรู้เต็มที่โดยที่ไม่ต้องเสียค่าวิทยากรหรืออื่นๆ เด็กๆ จะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปลูกต้นไม้การเพาะชำ โดยที่โรงเรียนมีลานเพาะชำถ้าไม่ให้เกิดลงไปทำกิจกรรมกับครูที่มีความรู้ เด็กก็ได้ไปปลูกเรื่อยๆ ในช่วงเวลาเรียนครูก็จะพาเด็กไปทำกิจกรรม ผลผลิตที่ได้มีทั้งไม้ธัญชาดี ไม้ประดู่ รวมทั้งผักต่างๆ ซึ่งบางส่วนก็ได้นำไปขายให้กับครูในโรงเรียน บางส่วนก็ให้เด็กนำกลับบ้านไปดูแลต่อ และบางส่วนก็นำมาประดับตกแต่งสวนที่โรงเรียนต่อไป”

เล็กน้อย แต่หลากหลาย

แนวคิดการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะอาชีพของโรงเรียนวัดหนองกระบอก คือความต้องการที่จะให้เด็กๆ ได้สะสมความรู้ทีละเล็กละน้อย แต่หลากหลาย เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้ตัวตนของตัวเองอะไร ชอบอะไร ถนัดอะไร แม้ว่าในอนาคตเด็กอาจจะไม่ได้ไปประกอบอาชีพตามแบบที่ครูพาจัดกิจกรรมแต่เด็กก็จะยังมีความรู้และทักษะติดตัวเป็นพื้นฐานที่สามารถนำไปต่อยอดได้รวมทั้งได้สำรวจและค้นหาความสนใจของตนเองด้วย ในเทอมต่อมาเมื่อทางโรงเรียนได้รับเงินอุดหนุนมากขึ้น จึงได้จัดกิจกรรมเดิมไว้เพื่อสานต่อให้ต่อเนื่อง และเพิ่มกิจกรรมอื่นๆ เข้ามาอีก เช่น

โดนัทจิ๋ว

โดนัทจิ๋วเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เด็กส่วนใหญ่ให้ความสนใจเพราะเป็นกิจกรรมที่สนุก เด็กๆ ทำได้ไม่ยาก เด็กชั้นประถมต้นก็ทำได้ และได้ลงมือทำเองทุกชิ้น โดยเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กๆ ได้เรียนรู้การตั้งวงวัด การฝึกสมาธิ การใช้ดินน้ำมันเป็นต้น ครูนุ้ยเสริมว่าตั้งใจจะต่อยอดกิจกรรมนี้ในเทอมถัดไป ให้กลุ่มเด็กนักเรียนทุนอุดหนุนได้ทำขายภายในโรงเรียนในราคาถูกเป็นจุดเริ่มต้นก่อน เพื่อให้เพื่อนนักเรียนมาซื้อกินได้ทุกคน

แปรงปลูกหมอน

ลูกหมอนเป็นผลไม้ท้องถิ่นของจังหวัดระยอง ครูนุ้ยเล่าว่าที่บ้านของเด็กบางคนมีการปลูกลูกหมอนไว้ บางคนก็นำไปกิน บางคนก็ทิ้ง เพราะไม่รู้วิธีการนำไปแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า การแปรงปลูกหมอนจึงเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น และตั้งใจจะให้เด็กได้เรียนรู้ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การนำลูกหมอนมาต้ม การคั้นน้ำลูกหมอน แล้วนำมาใส่ส่วนผสมต่างๆ เพื่อแปรรูปเป็นไอศกรีมเกล็ดน้ำแข็ง ให้ลูกหมอนได้เป็นไอศกรีมรสของตัวเอง ในอนาคตทางโรงเรียนตั้งใจจะทำชุมชนหมอนโดยต่อยอดมาจากกิจกรรมต้นไม้ของเงิน เพื่อจะได้นำผลผลิตมาใช้ในกิจกรรมนี้โดยไม่ต้องซื้อหา และยังทำให้เกิดความยั่งยืนของโครงการมากขึ้นด้วย

นอกจากกิจกรรมเหล่านี้ที่ได้จัดทำแล้ว ครูนุ้ยยังได้เตรียมจัดกิจกรรมอื่นๆ ไว้ให้เด็กกลุ่มนี้ได้เรียนรู้อีก ทั้งกิจกรรมการทำน้ำยาทำความสะอาด กิจกรรมการทำเลือกปัญหาการจัดการเวลาที่ไม่พอเพียงจึงได้เลื่อนกิจกรรมไปจัดในปีการศึกษาหน้า

เล็กน้อย แต่ยิ่งใหญ่

ผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรมก็ไม่ใช่เพียงทักษะและความรู้ที่เด็กจะได้รับ แต่เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณกับนักเรียนก็เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นด้วยครูนุ้ยเล่าให้ฟังถึงเด็กกลุ่มนี้ที่ได้รับทุนอุดหนุนว่า

“จากเด็กที่ไม่กล้าพูดคุย เป็นเด็กนิ่งๆ เมื่อได้ทำกิจกรรมก็มีความสุขใจ วิ่งเข้ามาหา เข้ามาถอดรองเท้า เล่นกับเรา ยิ้มแย้มแจ่มใสมากขึ้น”

บางคนก็จะเข้ามาสอบถามว่า ครูคะ วันนี้มีกิจกรรมอะไรให้ทำ จะทำกิจกรรมวันไหนคะ เพราะเขาารู้สึกตื่นเต้นและอยากจะทำร่วมกับเพื่อนๆ มาก”

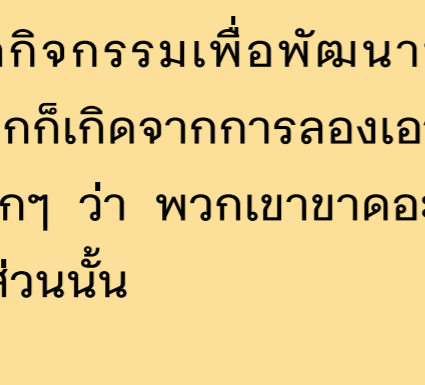
นอกจากนี้ ในฐานะครูประจำชั้น ครูนุ้ยยังได้ช่วยดูแลเด็กที่ได้รับทุนเสมอภาคว่าเด็กคนไหนพอจะเป็นพนักงานเก็บขยะของโรงเรียน ในครอบครัวมีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ด้วย แสดงว่าความเป็นอยู่ก็จะไม่ค่อยดีนัก แม้ว่าทุนเสมอภาคที่เด็กได้รับอาจจะไม่ได้มาก และไม่เพียงพอถึงขนาดเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กและครอบครัวได้ในทันที แต่สิ่งหนึ่งที่ครูนุ้ยสัมผัสได้คือ นักเรียนทุนเสมอภาคตั้งใจเรียนมากขึ้น และเข้ากับเพื่อนได้ดีขึ้นกว่าเดิม

“ในตอนเย็นหลังหมดคาบเรียน แม้ว่าเด็กคนอื่น ๆ จะกลับบ้านทั้งหมดแล้ว และพอเขาก็มาจับแล้ว เขาก็จะให้พอรอก่อน เพราะเขาจะอยู่ทำการบ้านต่อกับครูจนเสร็จ เมื่อถึงเวลาจะนอนวิชาคณิตศาสตร์มาก แต่เพราะช่วงเย็นครูได้สอนให้เขาเพิ่มอีก เขาก็ตั้งใจเรียนเขาเข้าใจ และสามารถสอนเพื่อนที่เป็นนักเรียนทุนเขาที่เพิ่งเข้ามาใหม่ให้เข้าใจทันได้ แล้วตอนที่อยู่ป.2 เขาจะเป็นคนนั่ง เบียงที่ก็เจอเขาร้องไห้ แต่เมื่อมาอยู่กับครูในชั้นป.3 เขาก็ดีขึ้น มีเพื่อนสนิท เข้ากับเพื่อนได้ดี แล้วก็เรียนได้ดี ก็ดีขึ้นในหลายๆ ด้าน”

ลำพังเงินแค่ทุนอุดหนุนที่ได้รับจาก กสศ.อาจจะไม่สามารถส่งผลแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางโอกาสและการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากไม่มีครูที่คอยอุทิศตนเพื่อช่วยเหลือเด็ก ๆ เหล่านี้

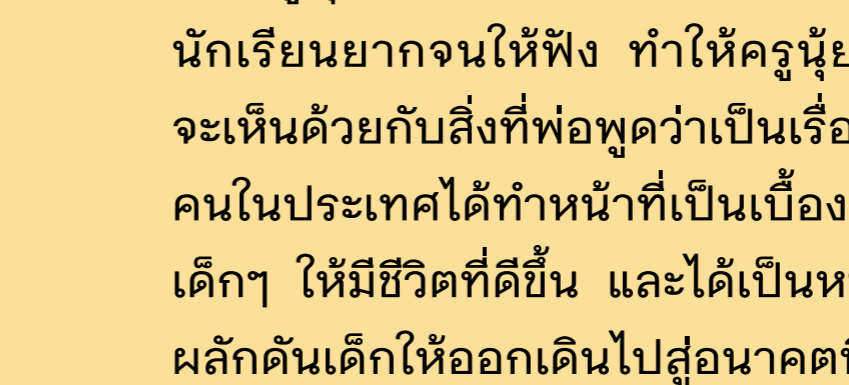
“ครูทุกท่านจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะปลดพันธนาการ ความยากลำบากให้เด็กได้อย่างเข้าถึงและเข้าใจ อย่างที่ครูนุ้ย และครูตัวเล็กๆ ทั่วประเทศกำลังร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาที่ยิ่งใหญ่อยู่”

วิธีคิดแบบครูนุ้ย

เอาใจเขามาใส่ใจเรา

เพราะเคยเป็นนักเรียนทุนยากจนมาก่อน ครูนุ้ยจึงเข้าใจความรู้สึกของเด็กที่ขาดแคลนเช่นกัน และความรู้สึกอึ้งอึ้งที่จะจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตทักษะอาชีพให้กับเด็กก็เกิดจากการเอาตัวเองไปแทนในมุมมองของเด็กๆ ว่า พวกเขาอยากอะไร แล้วจึงเข้าไปเติมเต็มให้ในส่วนนั้น

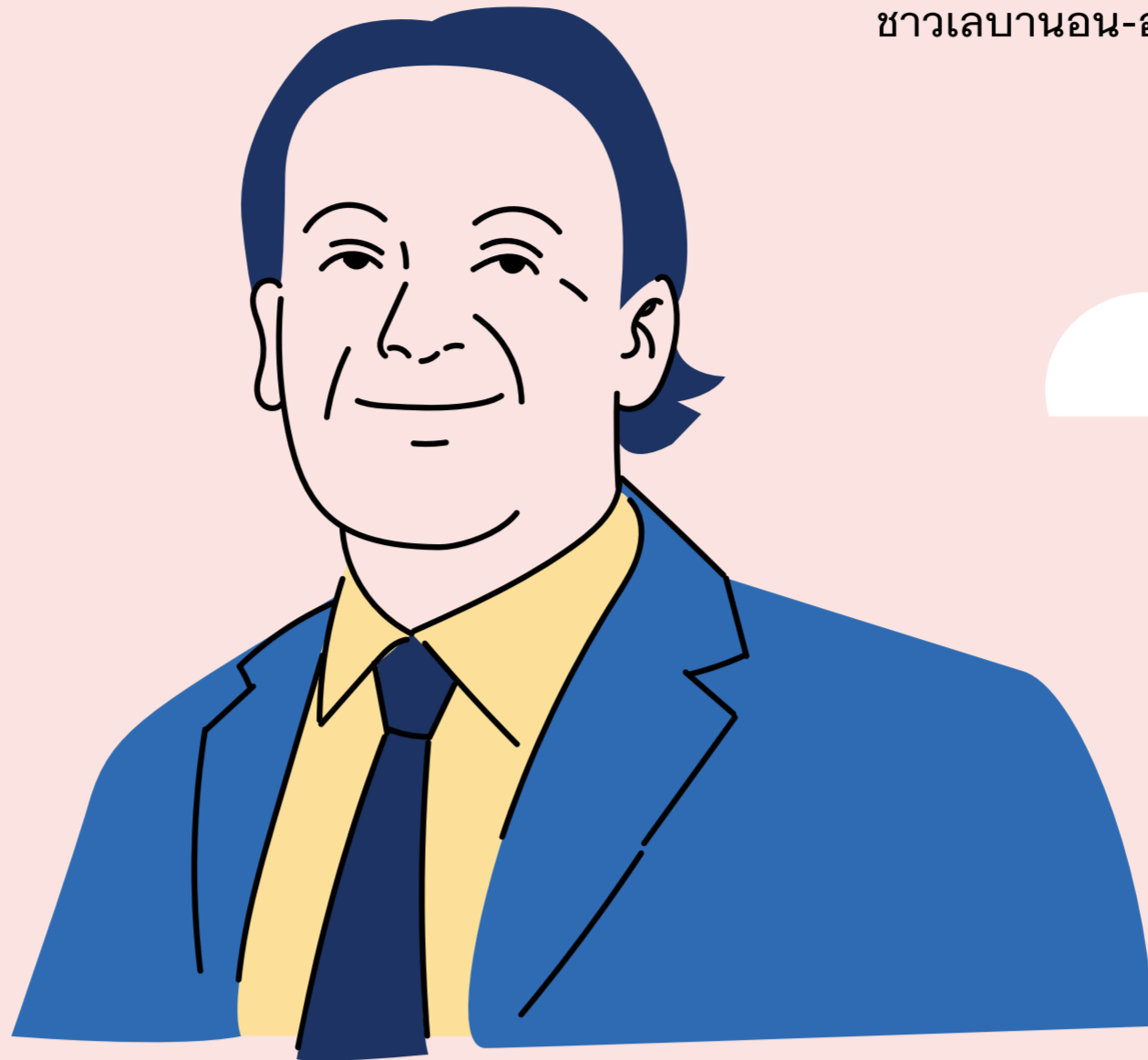
ภาคภูมิใจในสิ่งที่ได้ทำ

“จะมีสักกี่คนที่ได้ทำหน้าที่อย่างนี้” เป็นคำที่พ่อบอกกับครูนุ้ยเมื่อเล่าเรื่องการทำโครงการคัดกรองนักเรียนยากจนให้ฟัง ทำให้ครูนุ้ยอึ้งไปสักครู่ ก่อนจะเห็นด้วยกับสิ่งที่พ่อบอกว่าเป็นเรื่องจริง ที่จะมีสักกี่คนในประเทศได้ทำหน้าที่เป็นเบื้องหลังคอยช่วยเหลือเด็ก ๆ ให้มีชีวิตที่ดีขึ้น และได้เป็นหนึ่งในกลุ่มครูที่ช่วยผลักดันเด็กให้ออกเดินไปสู่อนาคตที่ดีกว่าเดิม

Never measure your life by possessions. Measure it by the hearts you've touched, the smiles you created and the love you shared.

อย่าวัดค่าชีวิตด้วยทรัพย์สินสมบัติ แต่วัดด้วยหัวใจที่คุณได้สัมผัส ด้วยรอยยิ้มที่คุณสร้างขึ้น และด้วยความรักที่คุณแบ่งปัน

- Ziad K. Abdelnour
นักการเงิน การลงทุน
ชาวเลบานอน-อเมริกัน

“

ตัวอย่างคลังความรู้สนุกๆ และสื่อสาระบันเทิงสร้างแรงบันดาลใจที่น่าสนใจ เพื่อเพิ่มเติมศักยภาพการเรียนการสอนให้กับคุณครูทุกท่าน

”

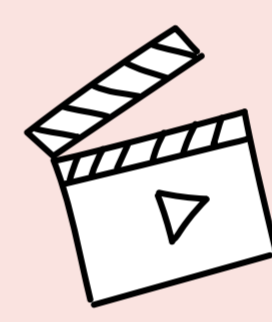
Teach Like Finland: สอนฟิน เรียนสนุก สไตล์ฟินแลนด์

เขียน: Timothy D. Walker
แปล: ทิพย์ภา หวนสุริยา
สำนักพิมพ์: Bookscape

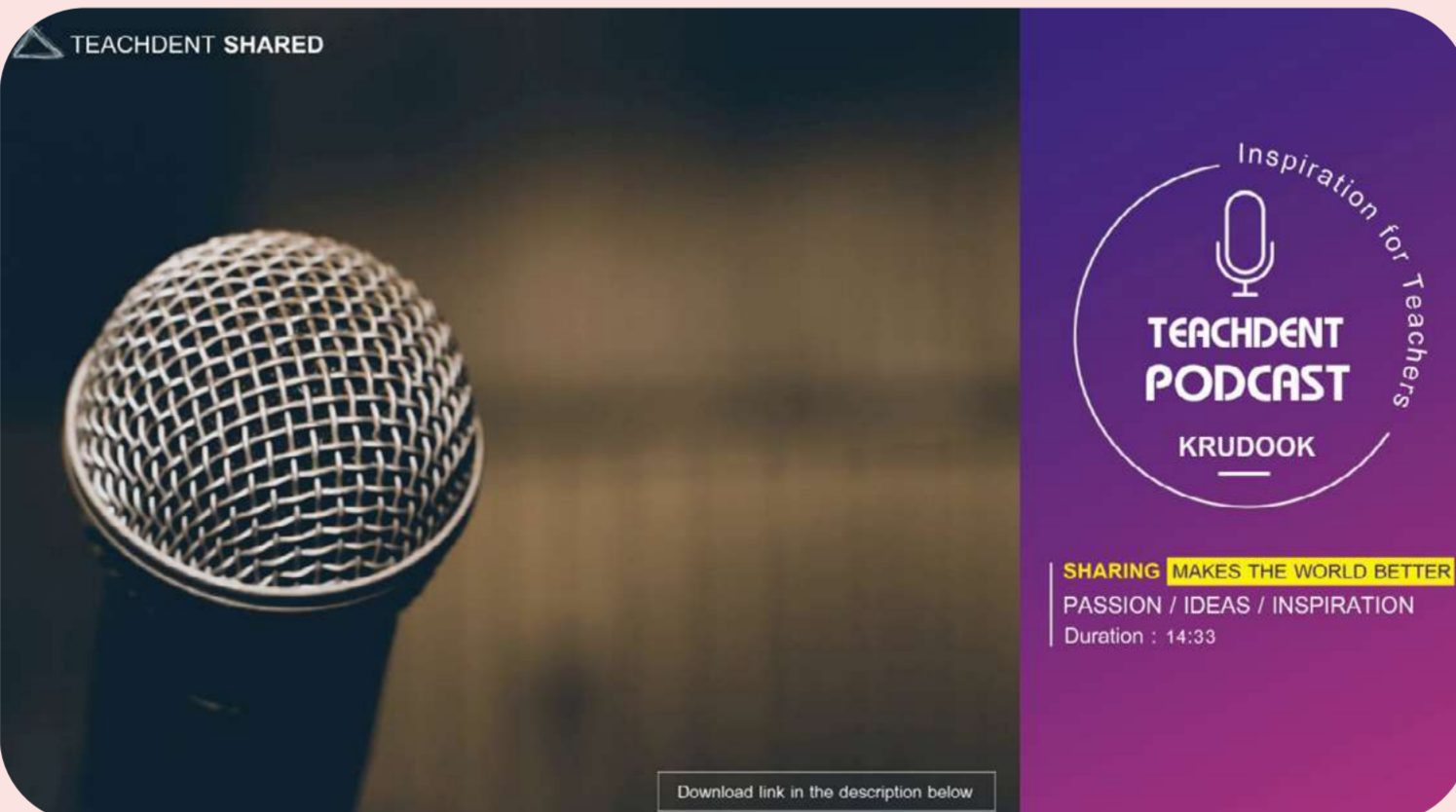
หนังสือที่มีเป้าหมายสร้าง 'ความเบิกบาน' ในห้องเรียน เพราะความสุขของครูและความสนุกสนานของนักเรียนคือเคล็ดลับสำคัญที่ทำให้ระบบการศึกษาของฟินแลนด์ประสบความสำเร็จ หนังสือเล่มนี้ไม่ได้จะบอกว่าทำอะไรแล้วจะถอดแบบออกมาเป็นโรงเรียนเช่นฟินแลนด์ แต่จะแบ่งปันวิธีอันเรียบง่ายนำไปประยุกต์ได้จริงว่าจะสร้างความเบิกบานในห้องเรียนให้มากขึ้นได้อย่างไร

Freedom Writers (2007)

เรื่องราวของครูสาวบรรจุใหม่หมาด ผู้อุทิศกำลังกาย กำลังใจของเธอให้แก่งการทลายความขัดแย้งจากความแตกต่างทางเชื้อชาติ นอกจากปัญหาในห้องเรียนที่ต้องแก้ไข ยังรวมถึงปัญหาภายในครอบครัวและชุมชนที่เด็กต้องเผชิญ เธอพยายามจะพานักเรียนข้ามผ่านปัญหาเหล่านั้นไปได้ด้วยสมุดไดอารี่เล่มเล็กๆ และอุดมการณ์อันยิ่งใหญ่ของความเป็นครู หนึ่งจากเรื่องจริงที่จะส่งต่อกำลังใจให้กับครูผู้เสียสละทุกท่าน

Teachdent Podcast

พ็อดแคสต์จากครูรุ่นใหม่ไฟแรงที่เป็นทั้งแอดมินเพจ Teachdent Share และ Teachdent Story พ็อดแคสต์ที่ส่งต่อเทคนิคการจัดชั้นเรียนและแรงบันดาลใจให้ครูไทยทุกคน แบ่งปันความรู้จากการอ่านหนังสือและบทความต่างๆ เกี่ยวกับการสอนมาสรุปให้ฟังแบบเข้าใจง่ายและช่วยทำให้การศึกษาไทยเป็นเรื่องน่าสนุกมากขึ้น

ผู้นำแห่งอนาคต

www.leadershipforfuture.com

เว็บไซต์ส่งต่อแรงบันดาลใจดีๆ ของครูด้วยกันจากทั่วประเทศ ผ่านบทสัมภาษณ์ที่สะท้อนประสบการณ์ มุมมองความคิด และบทเรียนชีวิตในฐานะครู บทความที่ชวนแบ่งปันความหวังและความเชื่อว่าการศึกษาไทยเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นได้

แหล่งข้อมูล เพื่อใช้งานระบบคัดกรอง

โรงเรียนสังกัด สพฐ.

โรงเรียนสังกัด อปท.

โรงเรียนสังกัด ตชด.

แอปพลิเคชัน

สังกัด สพฐ.

🔍 ปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน

สังกัด อปท. และ ตชด.

🔍 คัดกรองทุนเสมอภาค